

Dosarul nr. 2ra-1645/22
2-19065449-01-2ra-18112022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Central (jud: C. Roșca)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Panov, O. Cojocaru, M. Anton)

DECIZIE

22 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând recursul declarat de Iaroslav Martînișin, reprezentat de avocatul Alexandru Pagu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Olga Boniuc împotriva lui Iaroslav Martînișin, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Botanica, municipiul Chișinău cu privire la decăderea din drepturile părintești și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 26 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către Olga Boniuc, a fost casată hotărârea din 14 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și a fost emisă o nouă hotărâre de admitere a acțiunii,

constată:

La data de 06 decembrie 2018, Olga Boniuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Iaroslav Martînișin, intervenient accesoriu Direcția pentru protecția drepturilor copilului, sector Botanica, mun. Chișinău, cu privire la decăderea din drepturile părintești și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că împreună cu Iaroslav Martînișin au locuit împreună 9 luni. Din această relație s-a născut fiul XXXXX.

A menționat că Iaroslav Martînișin prima dată a abandonat familia când copilul XXXXX avea 1 an și s-a întors peste 11 luni, când a rămas însărcinată cu al doilea copil. În această perioadă pârâtul nu a vizitat niciodată copilul minor și nu s-a interesat de soarta acestuia, primind doar amenințări.

Reclamanta a afirmat reclamanta că la XXXXX s-a născut al doilea fiu XXXXX, însă, tatăl biologic al copilului nici nu a binevoit să ia copilul de la maternitate, fapt confirmat prin declarația prietenei de familie Elena Rogovei din 20 februarie 2014. Mai

mult, pe perioada sarcinii și timp de 5 luni după naștere, pârâtul nici nu l-a recunoscut în calitate de propriu copil, drept confirmare fiind adeverința de schimbare a numelui copilului minor. Din acest considerent numele de familie al copilului a fost scris cel al mamei și doar după 5 luni de la nașterea copilului, tatăl copilului i-a dat numele lui și a recunoscut că este tatăl lui.

A declarat reclamanta că a depus o cerere de încasare a pensiei de întreținere și în favoarea minorului XXXXX, dar a retras-o pe motiv că pârâtul i-a promis că se va întoarce în familie și o va întreține. La rugămintea acestuia, din martie 2012 au reînnoit relația de concubinaj, încercând să educe și să întrețină ambii copii într-o familie, însă nu a durat prea mult, până la 21 ianuarie 2013, când instanța de judecată a emis încheierea prin care a admis renunțul său la acțiune, pârâtul a plecat și nu s-a mai întors în familie niciodată.

Olga Boniuc a precizat că de la 21 ianuarie 2013, Iaroslav Martînișin nu a mai vizitat familia, nu a mai felicitat copiii cu ziua de naștere, nici nu a încercat să se împace cu ea sau să se întoarcă în familie. Pârâtul nu participă sub nicio formă la întreținerea copiilor minori și nu întreprinde nimic pentru achitarea pensiei alimentare, în pofida faptului că suportul moral și financiar acordat copiilor trebuie să fie egal între părinți.

A relatat că deși, la 23 mai 2011 a fost emis titlul executoriu, prin care s-a dispus încasarea pensiei de întreținere pentru fiul mai mare XXXXX, totuși, pârâtul nu achită pensia și înregistrează o datorie în mărime de 91 363,25 de lei.

A menționat că pârâtul nu a participat nicio zi la întreținerea fiului mai mic și chiar dacă la 11 noiembrie 2014 a fost emis titlul executoriu, prin care s-a dispus încasarea pensiei de întreținere în mărime de 720 lei, pârâtul nu achită pensia și înregistrează o datorie în mărime de 32 400 de lei.

Reclamanta a notat că prin scrisoarea din 23 mai 2018, executorul judecătoresc Nicolae Nicolaescu a menționat că Iaroslav Martînișin se eschivează de la executarea obligațiilor stabilite de plată a pensiei de întreținere pentru copiii minori și nu achită pensia cel puțin parțial. Mai mult ca atât, prin declarația din 23 mai 2015, scrisă în fața executorului judecătoresc, pârâtul a declarat că refuză să achite pensia de întreținere și se eliberează din câmpul muncii pentru a nu admite reținerea pensiei din contul salariului. Executorul a solicitat și sancționarea contravențională a pârâtului pentru neexecutarea intenționată a hotărârii instanței de judecată, fiind întocmite în acest sens procese-verbale la 09 decembrie 2015, 23 martie 2015, 03 octombrie 2016 și 15 iunie 2016.

Astfel, reclamanta a invocat că pârâtul se eschivează de la plata pensiei de întreținere nu din lipsa surselor financiare, ci intenționat, cu viclenie, temei suficient pentru a fi decăzut din drepturile părintești.

Olga Boniuc a solicitat decăderea lui Iaroslav Martînișin din drepturile părintești față de copii minori XXXXX, născut la XXXXX și XXXXX, născut la XXXXX, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 14 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Olga Boniuc a fost respinsă, ca neîntemeiată.

La data de 24 iunie 2021, Olga Boniuc a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 14 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă.

Prin decizia din 26 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul

declarat de Olga Boniuc și a fost casată hotărârea din 14 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fiind emisă o hotărâre nouă prin care acțiunea a fost admisă. A fost decăzut din drepturile părintești Iaroslav Martînișin asupra copiilor minori XXXXX și s-a încasat din contul lui Iaroslav Martînișin în beneficiul Olgăi Boniuc cheltuielile de judecată cu titlu de taxa de stat în sumă de 100 de lei pentru depunerea acțiunii în prima instanță și suma de 75 de lei pentru depunerea cererii de apel, în total 175 de lei.

La data de 18 octombrie 2022 Iaroslav Martînișin a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 26 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău cu menținerea hotărârii din 14 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

În motivarea recursului, recurentul a indicat că nu este de acord cu decizia instanței de apel, deoarece instanța nu a luat în considerare toate circumstanțele importante și a aplicat eronat analogia legii fără a fi analizate toate probele la caz.

A menționat că instanța de apel a făcut referire doar la art. 67 lit. a) din Codul familiei - neplata pensiei de întreținere pentru copiii minori, însă, nu a cercetat sub toate aspectele posibilitatea sa la plata pensiei de întreținere, or, nu este angajat în câmpul muncii și nu dispune de mijloace bănești pe conturi bancare.

A susținut că intimata îi interzice întrevăderea cu copiii minori, schimbându-și regulat locul de trai.

Recurentul consideră că, prin neplata pensiei reieșind din lipsa surselor financiare, nu sunt afectate grav drepturile copiilor pentru a fi decăzut din drepturile părintești, or, decăderea din drepturile părintești este cea mai gravă sancțiune civilă luată împotriva părinților. Mai mult ca atât, potrivit încheierii executorului judecătoresc din 29 martie 2018, dânsul a achitat pensia de întreținere a copilului minor în sumă de 3961,75 de lei, iar restanța va fi achitată în rate în termeni cât mai restrânși.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 26 mai 2022.

La 07 octombrie 2022 decizia motivată a instanței de apel a fost expediată la poșta electronică a reprezentantului recurentului Iaroslav Martînișin, avocatul Alexandru Pagu (f.d. 207, volumul II).

Astfel, recursul, declarat la data de 18 octombrie 2022, este în termen.

La 18 noiembrie 2022 copia recursului a fost expediată în adresa intimatei cu înștiințarea despre depunerea referinței (f.d. 8, volumul III).

Prin referința depusă la 17 ianuarie 2023, Olga Boniuc a solicitat declararea ca fiind inadmisibil a recursului depus de Iaroslav Martînișin.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) din Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 18 ianuarie 2023 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

Conform art. 444 din Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursul declarat și obiecțiile expuse în referință, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi

admis, cu casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Din suportul probator prezent la materialele cauzei rezultă că Iaroslav Martînișin și Olga Boniuc sunt părinții copiilor minori XXXXX, născut la XXXXX și XXXXX, născut la XXXXX (f.d. 7-8, volumul I).

Prin hotărârea din 23 mai 2011 a Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău a fost încasată de la Iaroslav Martînișin în beneficiul Olgăi Boniuc pensia de întreținere pentru copilul minor XXXXX, născut la XXXXX în mărime de $\frac{1}{4}$ din salariu și alte venituri lunar, începând cu 04 mai 2011 și până la atingerea majoratului de către copil (f.d. 48, volumul I).

Prin încheierea executorului judecătoresc Nicolaescu Nicolae nr.018p/a-237/18 din 29 martie 2018, s-a stabilit restanța la plata pensiei de întreținere, ca rezultat al neexecutării documentului executoriu nr. 2-1532/11 din 23 mai 2011, emis de Judecătoria Botanica, mun. Chișinău în sumă de 91 363,25 de lei, pentru perioada 28 ianuarie 2013 – 28 martie 2018 (f.d. 97, volumul II).

Prin hotărârea din 11 noiembrie 2014 a Judecătoriei Botanica mun. Chișinău a fost încasată de la Iaroslav Martînișin în beneficiul Olgăi Boniuc pensia de întreținere pentru copilul minor XXXXX, născut la XXXXX în mărime bănească fixă de 720 de lei lunar, începând cu 25 iunie 2014 și până la atingerea majoratului de către copil (f.d.16, volumul I).

Potrivit încheierii executorului judecătoresc Nicolaescu Nicolae nr. 018p/a-86/15 din 29 martie 2018, restanța la plata pensiei de întreținere, ca rezultat al neexecutării documentului executoriu nr. 2-2672/14 din 11 noiembrie 2014, emis de Judecătoria Botanica mun. Chișinău, este de 32 400 de lei, pentru perioada 25 iunie 2014 - 25 martie 2018 (f.d.17, volumul I).

Conform avizului-concluzie, întocmit de Direcția pentru protecția drepturilor copilului sectorul Botanica, copiii minori XXXXX locuiesc împreună cu mama acestora, precum și cu alți doi copii, într-un apartament compus din trei odăi, fiind dotat cu toate condițiile necesare pentru o dezvoltare și creștere conform particularităților de vârstă (f.d. 35, volumul I).

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Olga Boniuc a solicitat decăderea lui Iaroslav Martînișin din drepturile părintești față de copiii minori XXXXX, născut la XXXXX și XXXXX, născut la XXXXX, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii și a respins-o integral.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de Olga Boniuc, a ajuns la concluzia temeinicii acestuia și a casat hotărârea primei instanțe, pronunțând o hotărâre nouă, prin care a fost admisă acțiunea și a fost decăzut din drepturile părintești Iaroslav Martînișin asupra copiilor minori XXXXX, fiind încasată din contul lui Iaroslav Martînișin în beneficiul Olgăi Boniuc suma de 175 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că materialele cauzei denotă cert faptul eschivării lui Iaroslav Martînișin de la îndeplinirea obligațiilor sale părintești, inclusiv a celor de întreținere, în raport cu minorii, fapt ce impune, drept consecință, decăderea acestuia din drepturile părintești.

Verificând legalitatea deciziei atacate prin prisma argumentelor invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că soluția instanței de apel este greșită.

În conformitate cu art. 239 din Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) din Codul de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Conform art. 67 din Codul familiei, părinții pot fi decăzuți din drepturile părintești dacă:

- a) se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere;
- b) refuză să ia copilul din maternitate sau dintr-o altă instituție curativă, educativă, dintr-o instituție de asistență socială sau alta similară;
- c) fac abuz de drepturile părintești;
- d) se comportă cu cruzime față de copil, aplicând violența fizică sau psihică, atentează la inviolabilitatea sexuală a copilului;
- e) prin comportare amorală, influențează negativ asupra copilului;
- f) suferă de alcoolism cronic sau de narcomanie;
- g) au săvârșit infracțiuni premeditate contra vieții și sănătății copiilor sau a soțului; precum și
- h) în alte cazuri când aceasta o cer interesele copilului.

Sancțiunea decăderii din drepturi părintești, reglementată de Codul familiei, reprezintă cea mai severă măsură din dreptul familiei și este cea mai gravă sancțiune civilă luată împotriva părinților pentru greșita exercitare a drepturilor și îndatoririlor de părinte, care are loc numai pe cale judecătorească.

Criteriul de bază în toate litigiile de familie în care sunt implicați copii minori îl reprezintă principiul asigurării și promovării cu prioritate a interesului superior al copilului.

Astfel, instanțele de judecată urmează să soluționeze cauzele civile privind decăderea din drepturile părintești prin prisma principiului enunțat, având în vedere că soluționarea cauzei în strictă conformitate cu normele legale și în termen rezonabil constituie în sine o garanție de protecție a interesului superior al copilului, cât și a familiei.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în cauzele de acest fel, examinarea elementelor care servesc cele mai bine interesele copilului este întotdeauna de o importanță fundamentală, interesul copilului trebuie considerat ca fiind primordial și că doar un

comportament deosebit de nedemn poate determina ca o persoană să fie privată de drepturile sale părintești în interesul superior al copilului.

Totodată, CtEDO subliniază totuși că acest interes prezintă un dublu aspect: pe de o parte, să le garanteze copiilor o evoluție într-un mediu sănătos; pe de altă parte, să mențină legăturile acestora cu familia, cu excepția cazului în care aceasta s-a arătat a fi nedemnă, deoarece distrugerea acestei legături determină ruperea copilului de rădăcinile sale.

În speță, Olga Boniuc invocă că Iaroslav Martînișin se eschivează de la exercitarea obligațiilor părintești, inclusiv de la plata pensiei de întreținere, precum și că a refuzat să ia copilul din maternitate, făcând referire la temeiurile prevăzute la art. 67 lit. a) și b) din Codul familiei.

Eschivarea de la exercitarea obligațiilor părintești include acțiunile sau inacțiunile sistematice ale părinților care pun în pericol sănătatea fizică și psihică a copilului, dezvoltarea lui morală, asigurarea condițiilor de trai și materiale, primejduiesc învățătura și instruirea copilului.

Pentru decăderea din drepturile părintești pe motivul eschivării de la plata pensiei de întreținere este necesară existența unor probe concludente și pertinente care ar demonstra cu certitudine că părintele se eschivează cu rea-credință, inclusiv cu viclenie, de la plata pensiei de întreținere.

În cazul refuzului părintelui să ia copilul din maternitate sau dintr-o altă instituție curativă, educativă, dintr-o instituție de asistență socială sau alta similară, acest refuz urmează a fi întocmit de către organele menționate în modul stabilit.

Reieșind din materialele cauzei și norma legală citată, instanța de fond just a concluzionat că nu se atestă nici unul din temeiurile invocate în susținerea prezentei acțiuni cu privire la decăderea lui Iaroslav Martînișin din drepturile părintești față de copiii XXXXX.

Or, nu au fost prezentate dovezi care ar forma concluzia precum că prin acțiunile sau inacțiunile sistematice ale recurentului se pune în pericol sănătatea fizică și psihică a copiilor, dezvoltarea lor morală, asigurarea condițiilor de trai și materiale sau primejduiesc învățătura și instruirea minorilor XXXXX.

Astfel, întru dovedirea eschivării de la plata pensiei de întreținere nu au fost invocate probe concludente și pertinente care ar demonstra cu certitudine că Iaroslav Martînișin se eschivează cu rea-credință, inclusiv cu viclenie, de la plata pensiei de întreținere.

Iar actele întocmite de către executorul judecătoresc cu privire la neexecutarea intenționată de către recurent a hotărârilor judecătorești de încasare a pensiei de întreținere pentru copiii minori, acte soldate chiar și cu recunoașterea vinovăției acestuia de săvârșirea contravenției de la art. 318 din Codul contravențional (neexecutarea intenționată sau eschivarea de la executare a hotărârii instanței de judecată), nu sunt în măsură să determine instanța în a aplica față de Iaroslav Martînișin a sancțiunii civile sub forma decăderii din drepturile părintești asupra copiilor minori.

De asemenea, la actele cauzei nu au fost prezentate probe cu privire la refuzul părintelui să ia copilul din maternitate atestat printr-un act întocmit de către această din urmă instituție.

În asemenea circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că motivele invocate de către intimată, în

vederea decăderii lui Iaroslav Martînişin din drepturile părinteşti, nu şi-au găsit confirmare în cadrul examinării cauzei, decăderea acestuia din drepturile părinteşti fiind o sancţiune neproportională şi nu este în interesul superior al copiilor.

Prin urmare, instanţa de fond just a ajuns la concluzia de a respinge integral acţiunea depusă de Olga Boniuc, ca fiind neîntemeiată.

Din considerentele menţionate şi având în vedere faptul că hotărârea primei instanţe este legală şi întemeiată, decizia instanţei de apel fiind emisă cu aprecierea eronată a circumstanţelor cauzei, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curţii Supreme de Justiţie ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral decizia instanţei de apel şi a menţine hotărârea primei instanţe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ lărgit al Curţii Supreme de Justiţie

decide:

Se admite recursul declarat de Iaroslav Martînişin, reprezentat de avocatul Alexandru Pagu.

Se casează integral decizia din 26 mai 2022 a Curţii de Apel Chişinău şi se menţine hotărârea din 14 iunie 2021 a Judecătoriei Chişinău, sediul Centru, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Olga Boniuc împotriva lui Iaroslav Martînişin, intervenient accesoriu Direcţia pentru protecţia drepturilor copilului sectorul Botanica, municipiul Chişinău cu privire la decăderea din drepturile părinteşti şi încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Mariana Pitic